

Bij het overlijden van Max Rood (1927 - 2001)

Onverwacht is 2 december 2001
prof. mr. M.G. Rood overleden.
Max Rood was van 1977 - 1979
Algemeen Deken van de Orde.

D. Peeperkorn
J.R. Branbergen

Max Rood is 74 jaar geworden. Zijn werkzaam leven – voortgezet tot zijn overlijden – bestrijkt een periode van ongeveer 50 jaar. Hij heeft gedurende ruim 25 jaar intensief de advocatuur beoefend. Hij was compagnon in het toenmalige advocatenkantoor Goudsmit, later Goudsmit & Branbergen te Amsterdam. In 1978, tijdens zijn dekenaat, promoveerde hij bij prof. T. Koopmans op het stakingsrecht. In 1980 verliet hij de balie om hoogleraar Sociaal Recht in Leiden te worden. In 1982 was Max Rood voor D66 korte tijd (147 dagen) Minister van Binnenlandse Zaken in het derde kabinet Van Agt. Nadien was hij onder meer kroonlid van de Sociaal-Economische Raad (SER) en Nederlands vertegenwoordiger bij de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) te Genève. Hij vervulde functies binnen het Centrum Arbeidsverhoudingen Overheidspersoneel (CAOP) en was lid van de Advies- en Arbitragecommissie Rijksdienst (AAC).

In de jaren vijftig trad Max Rood toe tot het advocatenkantoor Goudsmit. Dat kantoor, dat in 1970 fuseerde met het kantoor Branbergen en Kingma, bestond toen onder meer uit Ernst en Frits Goudsmit, Albert Flesseman en de dochter van Frits, Anneke Goudsmit. Het was hun door hun geestkracht gelukt de vreselijke ervaringen van de Tweede Wereldoorlog en hun vervolging, als joden, om te zetten in een vitaal ervaren van vrijheid en onafhankelijkheid. Zij dreven hun praktijk met veel humor. Macht werd bij Goudsmit kritisch benaderd, iemand die gewichtig deed - een *wichtigmacher* - kon rekenen op kritische grappen. Max Rood was zelf en in zijn familie eveneens zwaar door de oorlog getroffen. Hij gedijde in het klimaat van het kantoor Goudsmit.

Max Rood ontwikkelde zich tot een uiterst deskundig advocaat aanvankelijk op

het gebied van het verkeersrecht, de specialiteit van dat kantoor, en het familierecht. Na verloop van tijd bouwde hij een eigen praktijk op, op het gebied van de uitingsvrijheid, het (collectieve) arbeidsrecht en, vooral, het stakingsrecht. Door een reeks uitspraken van kortgedingrechters waarin Max Rood voor de vakbonden optrad ontstonden de contouren van het stakingsrecht.

Fluisteren

Naast zijn beroepsuitoefening was Max Rood rechter-plaatsvervanger, arbiter en bemiddelaar. Daarin was hij veelal succesvol (zij het dat hij dat succes in zijn laatste bemiddeling, die in de Amsterdamse taxi-oorlog, moest ontberen). In de spannende jaren '60 en ook nadien was hij een veelgevraagd onpartijdig voorzitter van tumultueuze vergaderingen. Tevens vervulde hij naast zijn werk belangrijke nevenfuncties. Zo was hij in die jaren bestuurslid en later voorzitter van het Humanistisch Verbond.

Max Rood behoorde tot de grote advocaten van zijn generatie. Hij had een brede, iedere dag bijgehouden, kennis van het recht en beschikte over een scherp analytisch vermogen. Zijn roem verwierf hij vooral in de rechtszaal. Max Rood was een gevaarlijk tegenstander die feilloos je zwakke plek wist te vinden en dan onverbiddelelijk toesloeg. Hij was een groot pleiter. De opbouw van zijn pleidooien – 'zeggen wat je gaat zeggen, het zeggen, zeggen wat je gezegd hebt', zo leerde hij – was klassiek. Hij bediende zich bij het pleiten van een scala van retorische vaardigheden: moduleringen, accenten en stiltes. Beroemd was zijn fluisteren in de rechtszaal, een effect waarmee hij bereikte dat je een speld kon horen vallen. De stijl van Max Rood maakte diepe indruk op zijn medewer-



Foto: ANP

Oorlogsjaren

Als lid van de Algemene Raad was Max Rood portefeuillehouder publiciteit. Het Dekenaat-Rood, van 1977 tot eind 1979, is wellicht te typeren als scharnierend. Toen immers werd de aanzet gegeven tot de professionalisering van de advocatuur. Blijkens de Dekenrede 1978 van Max Rood nam zijn Algemene Raad het initiatief voor opleidingsplannen en tot het – inmiddels onder de Mededingingswet gesneuveld – algemeen declaratietarief. In die rede benadrukte Max Rood tevens de noodzaak, voor de balie, tot specialisatie. Nog onder zijn dekenaat ging, in de herfst van 1979, de introductie cursus advocatuur van start, voorloper van de thans verplichte beroepsopleiding. Voorts verdient vermelding dat in de herfst van 1979 de plannen voor het invoeren van een verplichte pensioenregeling in de balie op hevige tegenstand stuitten. Zij zouden onder

Beroemd was zijn fluisteren in de rechtszaal, een effect waarmee hij bereikte dat je een speld kon horen vallen.

kers. Een rechter zei eens dat als een van de jongeren van het kantoor Goudsmit kwam pleiten, hij Max Rood hoorde.

Tot de kern van de opvattingen van Max Rood behoorde, dat ieder de opdracht heeft zijn talenten te ontwikkelen, niet alleen om zich te ontplooiën maar vooral ook om die talenten in dienst te stellen van anderen. Dat bracht mee dat Max Rood hoge eisen stelde aan zijn medewerkers¹ maar, daartegenover, hen met toewijding opleidde. Hij besteedde aan zijn medewerker iedere dag tijd en aandacht. Zijn kritisch vragen – ‘*Wo steht denn daß?*’ – maakte dat je niet met een praatje voor de vaak moest aankomen. Maar had een medewerker zijn vertrouwen gewonnen, dan was hij loyaal en nam hij het, ook tegenover cliënten, voor hem op. Hij had een grote en geofende zelfbeheersing, zodat hij onder druk – in en buiten de rechtszaal – de rust zelf bleef.

Die zelfde opvatting van Max Rood blijkt uit het gegeven dat hij maar liefst 15 promovendi begeleidde, waarvan er vijf hoogleraar zijn geworden.

de opvolgend Deken, Roelvink, worden afgeblazen.

Voor de mensen die met hem hebben gewerkt, blijft Max Rood – ook na jaren en ook nu hij er niet meer is – iemand van betekenis, niet alleen vanwege zijn professionele kwaliteiten maar vooral door zijn persoonlijke betrokkenheid. Wij noemen, in de eerste plaats, zijn solidariteit. Als compagnon kon je op hem bouwen. Hij was wars van geruzie. Hij had een bijzonder talent om te luisteren en duldde niet dat anderen de mond werd gesnoerd. Hij was eerlijk en integer in zijn oordeel. Hij was een – wellicht de – bindende factor van de maatschap Goudsmit & Branbergen.

Het weloverwogen optreden en verzorgd, klinisch taalgebruik van Max Rood konden gemakkelijk verhullen dat hij een warm mens was. Zijn kantoorgenoten en secretaressen, de medewerkers van de Orde, ieder van hen herinnert zich wel die brief die Max je na jaren nog schreef, het gesprek waarin hij naar je luisterde of dat trouwe bezoek dat hij in het ziekenhuis aan je bracht. Max Rood had, zoals een van hen het uitdrukte, een ‘onnavolgbare afstandelijke dierbaarheid’.

Als advocaat heeft Max Rood zich immer ingezet tegen ongelijkheid. Zijn zaak was die tegen het afhankelijk en ondergeschikt maken van mensen. Daartegen riep hij de vrijheidsrechten in, het recht om te staken, het recht op meningsuiting. De wortels van die hartschicht voor vrijheid lagen zonder twijfel in de oorlogsjaren. Max Rood sprak niet over wat hij in die tijd heeft meegemaakt. Maar in zijn Dekenrede 1978 lezen we in reactie op, kort gezegd, de toen door sommige advocaten gemaakte onheuse associatie van de Orde, als PBO-lichaam, met de Bezetting, dat ene zinnenetje: ‘... dat ook binnen de Algemene Raad beroepsgenoten zitten die de oorlog niet vergeten zijn. Ik reken mijzelf in ieder geval tot de mensen, wier leven op een niet herstelbare wijze door de oorlog is veranderd.’

Die Dekenrede 1978 begint met een terugblik naar het zojuist gevierde 25-jarig bestaan van de Orde. Dit jaar viert de Orde haar 50-jarig bestaan. Naar wij hopen, is de advocaat Max Rood niet een van de laatsten van het eerste tijdperk. Sindsdien immers, zijn verschijnselen als *powerplay* en het afhankelijk maken van mensen, kortom, is onrecht veel meer toe- dan afgenomen. Advocatenkantoren zijn ondernemingen geworden waarbij bij veel kantoren de wens om zoveel mogelijk winst te maken een steeds hogere prioriteit heeft gekregen. Ook Max Rood wenste voor zijn diensten als advocaat behoorlijk te worden gehonoreerd, maar liet zich daardoor niet drijven. Ook 50 jaar na de oprichting van de Orde bestaat de behoefte aan advocaten met de inspiratie en vaardigheden van Max Rood.

Wij, destijds zijn compagnons, gedenken Max Rood als een vriend.



Noten

- 1 Dat waren onder meer Hermien ten Haaf, Wil Tonkens-Gerkema, Pieter Boeles en, als laatste tevens opvolger in de praktijk van Max Rood en compagnon, Paul Schoenmaeckers.